

VANG ALMENNING
Høyvangvegen 40
2322 RIDABU
Att. Magne Svenkerud

Saksbehandler, innvalgstelefon

Linnea Karoline Vereide, 61266062

Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat - dispensasjon - grøfterensk av 67 meter grøft - Vang Almenning

---

Statsforvalteren i Innlandet gir Vang Almenning v/Magne Svenkerud tillatelse til å rense en eksisterende grøft på 67 meter innenfor Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat, med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven. Tillatelsen gjelder ut 2021. Tillatelsen er gitt på bestemte vilkår som er beskrevet nedenfor.

Søknaden

Vi viser til deres søknad av 11. juni 2021 angående tillatelse til å rense en 67 meter grøft gjennom Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat i Hamar kommune.

Under Fjellvegen i Vang Almenning ca. 590 meter nord for Kveådammen er det en gjengrodd uttrekksgrøft fra stikkrennen. Da utløpet ligger under vann så fryser stikkrenna på vinteren og det danner seg en issvull med til dels store hull over veien. Stikkrenna ble i vinter tint fire ganger uten at en unngikk dette. Vang Almenning har de siste årene mottatt mange klager hver vinter, og klagene går både på trafiksikkerhet og skader på biler.

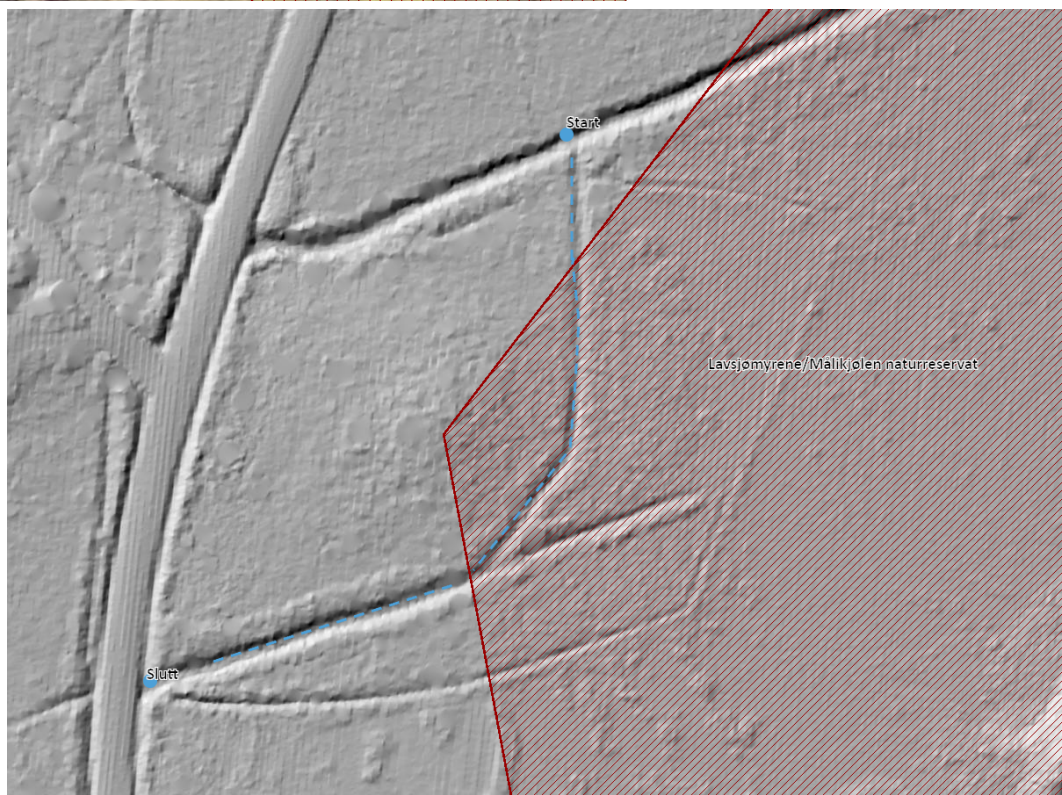
For å ordne dette problemet må utløpsgrøfta renskes slik at stikkrenna har fritt avløp. Deler av avløpet går igjennom Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat.

Tiltaket må utføres før neste vinter, i løpet av høsten, for å unngå at det skjer en ulykke.

Det opplyses i e-post av 29.06.2021 at tiltaket er tenkt utført med gravemaskin som går på belter. Gravemaskinen vil kjøre ned på utsiden av reservatet til startpunktet (se side 2), som er ved utløp av grøft mot annen grøft. Grøfterensken (oppgravde masser) vil bli planert ut på hver side av grøfta, som gjør at vegetasjon og terrenget bli minst mulig berørt.

Stiplet blå linje = omsøkt grøft, Skravert rødt = Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat, Startpunkt = blå prikk (InnlandsGis).

Grøftesystemet innenfor og utenfor naturreservatet (InnlandsGis).

Lovgrunnlag

Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat ble opprettet 7. desember 2001. Formålet med fredningen er å bevare i naturtilstand og som landskapselement et stort, intakt myrlandskap av internasjonal verneverdi, satt sammen av strengblandingsmyrer og minerotrofe¹ strengmyrer, bakkemyrer og flatmyrer, med tilhørende vegetasjon og fauna, særlig fuglelivet.

1 Mineotrof myr er myr/myrvegetasjon som får tilført grunnvann som har vært i kontakt med mineraljord.

I henhold til verneforskriften § 3 punkt 1 er vegetasjon, herunder døde busker og trær, fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Videre er dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder, fredet mot skade og ødeleggelse, jf. § 3 punkt 2.

Det er ikke tillatt å iverksette tiltak som kan endre naturmiljøet herunder [...], drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, [...], jf. § 3 punkt 3.

Etter naturmangfoldloven (nml.) § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og det ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Ifølge nml. § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingen skal fremgå av beslutningen.

Statsforvalterens vurdering

Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat er et stort, intakt myrlandskap av internasjonal verneverdi satt sammen av strengmyrer, bakkemyrer og flatmyrer og med et særlig rikt fugleliv. Naturreservatet utgjør, sammen med Endelausmyrene naturreservat og Brumundsjøen - Harasjømyra naturreservat, et Ramsar-område, Hedmarksvidda våtmarkssystem.

Det er registrert en rekke fuglearter i naturreservatet, som følgende rødlistede arter: lirype (NT), storspove (VU), hønsehauk (NT), fiskemåke (NT), sivspurv (NT), gjøk (NT), taksvale (NT), vipe (EN), hettemåke (VU), vierspurv (CR), dobbeltbekkasin (NT), brushane (EN) og vepsevåk (NT). I tillegg er blant annet følgende arter registrert: dvergalk, storlom, spurveugle, perleugle, hornugle, jordugle, trane, haukugle, tårnfalk, krikand, stokkand, toppand, kvinand, laksand, heilo, smålom, musvåk, gulerle og gluttsnipe. Av mose, sopp og lav er det blant annet registrert trøssåtemose, fjelltorvmose, gulmøkkmose, brun kamfluesopp, tjærekjuke, olivenbrun vokssopp, flatklokkehatt, tofargelakssopp, tussehatter, ulvemelk og sennepslørsopp. Den nordlige delen av naturreservatet er også en del av beite- og leveområde for Rondane villreinen.

Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget om de naturfaglige verdiene i området er gode, blant annet gjennom arbeidet med en forvaltningsplan og tilhørende fagrapporter, samt gjennom Naturbase, InnlandsGis og Artsdatabanken, jf. nml. § 8. Nml. § 9 «føre-var-prinsippet» vektlegges her i liten grad.

Av forarbeidene til naturmangfoldloven framgår det at nml. § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen trukket opp i vernevedtaket. Nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilårene er kumulative, det vil si at begge vilårene må være oppfylt for at Statsforvalteren kan dispensere for omsøkte tiltak. Det at vilårene

er oppfylte, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering.

I henhold til nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Statsforvalteren anser det som viktig at en i størst mulige grad unngår tiltak i verneområder som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre til skader på plante- og dyreliv. Det er derfor viktig å vurdere hvilke følger dispensasjonen kan få for framtidige søknader på lignende tiltak. Det omsøkte tiltaket omfatter opprensning av en eksisterende grøft som ble anlagt før området ble vernet, og som ligger i ytterkanten av naturreservatet. Tiltaket vil være av stor betydning for søker, da det er et problem at stikkrenna under Fjellvegen fryser på vinteren, som medfører skader på biler og utgjør en risiko for trafikksikkerheten. Den eksisterende grøfta ligger i myrareal og går igjennom ytterkanten av verneområdet. Statsforvalteren arbeider med flere prosjekter som omfatter restaurering av myrområder i Innlandet, og da blant annet restaurering som går på å tette gamle grøfter, da grøfter er med på å drenere myra for vann. Likevel anser vi at i dette tilfellet er det nødvendig å fortsatt holde den eksisterende grøfta åpen for frakte unna vann som kan skade vegen som går utenfor reservatet, og på den måten unngå at det oppstår farlige situasjoner tilknyttet bruken av vegen. Søker har opplyst på telefon, den 30. september 2021, at det er sett på alternative løsninger for å unngå å måtte grave i naturreservatet, men det er ikke funnet bedre alternativ.

I forhold til fugl- og dyrelivet i området er høsten en mindre sårbar periode for forstyrrelser enn på tidlig vår/sommer. Det er også kun en liten del av reservatet som vil bli berørt, og det går også en skogsbilveg like i nærheten, slik at det alt er noe støy fra blant annet trafikk i dette området. Statsforvalteren vurderer at dette er et nødvendig tiltak av sikkerhetsmessige årsaker da vannet medfører at stikkrennen under vegen fryser, som kan medføre at det oppstår trafikkfarlige situasjoner. I tillegg vil tiltaket bli gjennomført om høsten, utenfor den mest sårbare perioden for fugl- og dyrelivet, og vil medføre en begrenset påvirkning på naturreservatet da tiltaket omfatter opprensning av en eksisterende grøft som ligger i ytterkanten av verneområdet. Statsforvalteren vurderer derfor at tiltaket ligger innenfor rammen av hva området tåler, jf. nml. § 10, og at tiltaket ikke vil stride mot vernevedtakets formål eller påvirke verneverdiene nevneverdig.

Det skal benyttes en gravemaskin med belter under opprenskingen. Gravemaskinen vil kjøre med et belte på hver side av grøfta og ha et startpunkt utenfor reservatet, se kart side 2. Statsforvalteren vurderer at bruk av gravemaskin med belter er den mest skånsomme måten å gjennomføre tiltaket på og vurderer at nml. § 12 (miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder) her blir fulgt. Gravemaskinen vil kun bli kjørt der grøfta eksisterer i dag, og ikke i andre deler av naturreservatet. Det settes vilkår om at dersom det oppstår skade på myrområdet, kjørespor e.l. er tiltakshaver ansvarlig for å bekoste retting av skaden, jf. nml. § 11 (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver).

Det materialet som renskes ut fra grøfta skal planeres ut på hver side av grøfta. For å begrense mengden erosjon fra grøftekantene er det viktig at en etterlater, så langt det er mulig, større trær og busker, og generelt prøver å ivareta så mye som mulig av den naturlige vegetasjonskantsonen mot grøfta. På den måten kan en begrense hvor fort grøfta gror igjen. Hele dette området er også veldig flatt, med kun en slak helning mot øst. Dette gjør at det er liten fart på vannet som renner fra stikkrennen under Fjellvegen og videre ut i grøfta og myrområdet. Dette er med på at grøfta gror igjen. For å unngå at vannet blir stående uten videre sig, er det fordelaktig å prøve å få til en større helning fra starten av stikkrenne og utover for å få fart på vannet. Dette kan også være med å motvirke at grøfta gror igjen like raskt.

Statsforvalteren vurderer at tiltaket ikke vil skape en uheldig presedens, da tiltaket tillates på bakgrunn av sikkerhetsmessige årsaker og at det ikke finnes andre alternativer som gjør at en unngår å renske opp igjen grøfta i naturreservatet. Det er også få som kan tenkes å ville søke om lignende tiltaket med samme formål som i dette tilfellet.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir Vang Almenning v/Magne Svenkerud tillatelse til å renske opp en eksisterende grøft på 67 meter i Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat, med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven. Følgende vilkår er knytt til tillatelsen.

1. Tillatelsen **gjelder ut 2021**.
2. Tillatelsen gjelder for én opprensning av eksisterende grøft innenfor naturreservatet.
3. Det skal benyttes gravemaskin med belter. En skal gjennomføre tiltaket så skånsomt som mulig og unngå kjøring på myrarealer så langt det går.
4. Dersom det oppstår kjørespor/skader på myrarealet i naturreservatet, skal tiltakshaver sørge for at disse blir rettet opp.
5. En skal ikke fjerne trær, busker og vegetasjon i reservatet utenom det som er helt nødvendig for å gjennomføre tiltaket.
6. Materialer/vegetasjon som renskes bort fra grøfta skal planeres langsmed grøftekanten på en slik måte at det ser naturlig ut og ikke er skjemmende i terrenget.
7. Tillatelsen skal medbringes i felt og kunne vises på til Statens naturoppsyn.
8. Tiltakshaver skal informere Statsforvalteren når tiltaket er utført. Det skal også sendes inn dokumentasjon/bilder av hvordan området ser ut etter endt tiltak.

Denne dispensasjonen gjelder kun i forhold til verneforskriften for Lavsjømyrene/Målikjølen naturreservat. Dere må selv avklare behovet for tillatelse etter annet lovverk og grunneieres tillatelse før tiltaket kan utføres.

Klageadgang

Statsforvalteren viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Linnea Karoline Vereide
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

SNO

LØTEN KOMMUNE   Postboks 113   2341   LØTEN

HAMAR KOMMUNE   Postboks 4063   2306   HAMAR